

poetik

udgives af Munksgaards forlag for "poetik, selskab for æstetik og litteraturvidenskab".

Redaktion

Per Aage Brandt (ansvarshavende), Torben Grodal, Jørgen Holmgaard, Jørgen Dines Johansen, Finn Hauberg Mortensen, Peter Madsen, Ralf Pitelkow, Viggo Røder, Jens Toft.

Kontakt i Norge:

Atle Kittang, Romansk Institut, HF-bygget, Sydneplassen 5000 Bergen.

Redaktionens adresse

poetik, Institut for almindelig litteraturvidenskab, Fiolstræde 4, II, 1171 København K.

poetik udkommer i serier à 4 hæfter. Pris i løssalg kr. 15,- + forsendelse kr. 1,-; abonnement for serie III kr. 40,- + forsendelse kr. 4,-, kan tegnes hos Deres boghandler eller ved direkte henvendelse til Munksgaards Forlag, Prags Boulevard 47, 2300 København S. Betaling pr. check eller ved giro 16 20 50. Ved girering bedes anført "Abonnement Poetik". Enkelte hæfter kan bestilles på samme måde.

INDHOLD

Det integrerede normbrud, <i>Peter Madsen</i>	1
Om Propp's "Morphology of the folktale", <i>Viggo Røder</i>	21
Fortællingens flertydighed (I), <i>François Rastier</i>	34
Om Beckett's "Textes pour rien", <i>Jens Toft</i>	68
Analyse af Picasso: Portræt af en ung kvinde (Sylvette), <i>Jens Toft</i>	73
Om forskellen mellem de konventionelle og de såkaldt naturlige tegn, <i>Søren Kjørup</i>	79
Barthes og den semiologiske mode, <i>Per Aage Brandt</i>	87
Introduktion: Nelson Goodman og hans bog om kunst, sprog og kunstsprog, <i>Søren Kjørup</i>	96

Tryk: JSN-offset, København.

FORORD TIL III.1.

Man har sikkert allerede bemærket to væsentlige ændringer: tidsskriftet har fået en udvidet redaktion og skifter forlag, for tredje gang, forhåbentlig sidste. Disse kendsgerninger svarer til et ønske om at regularisere trykning og distribution og hermed gøre tidsskriftets skriftlige indsats mere eftertrykkelig, og om at muliggøre en debat, der mere direkte svarer til den aktuelle produktion af teorier og tekster omkring tidsskriftet.

Om tidsskriftets sigte skrev redaktionen i første nummer (1967) blandt andet: "*poetiks* udgangspunkt og område er litteraturvidenskaben. Da hverken dens mål, dens grundlag eller dens forhold til de andre videnskaber, specielt de humanistiske, er særlig klare, bliver en væsentlig opgave at diskutere disse problemer, blandt andet i lyset af andre videnskabers problematik (f.eks. strukturel lingvistik, sprogfilosofi, psykologi, sociologi) og af den almindelige erkendelsesteori." Disse redaktionelle synspunkter angav et særligt emne og samtidig en grundlæggende holdning til emnet: dels en bestræbelse på at placere litteraturforskningen som en integreret del af de humanistiske videnskaber, dels et forsøg på at nå frem til at formulere litteraturforskningen ud fra principper, der kendtes fra den strukturelle lingvistik og antropologi. Konkrete udslag af disse bestræbelser var forsøg på formelle notationer og overvejelser over beskrivelsens reduktionelle problematik.

Semiologien har præciseret og ændret disse bestræbelser retning. Som *videnskaben om betydning* rejser den i flere henseender tvivl om gyldigheden af den argumentation der almindeligvis antages at fundere en Æstetik, såvel som af adskillelsen af de humanistiske videnskaber i selvstændige arbejdsområder, hvis praksis skulle kunne afledes internt. Som *videnskaben om tekster* gør den sandsynligt at sammenhængen mellem sprogudøvelsen og dens effekt snarere end at være et æstetisk problem er et socio-semantisk problem, og at "tegnes liv i samfundslivet" må opfattes noget mere bogstaveligt end Saussure og en abstraherende og autonomiserende strukturalisme har forestillet sig. Analyser af "teksternes liv i samfundslivet" bliver analyser af teksternes liv i andre tekster og indgreb i disse, og hermed analyser af en dialektisk indrettet virkelighed. Semiologien er selv tekstlig og altså socialt handlende i denne dialektik.

poetik bærer stadig undertitlen "tidsskrift for æstetik og litteraturvidenskab", ikke i nogen anerkendelse af disse discipliners gyldighed, men som

adresse til institutioner, hvis historiske virkning ikke uden videre ophører i og med erkendelsen af deres funktion og væremåde. Undertitlen skal notere denne adresse og den selvfølgelighed, at det ikke er den blotte påkaldelse af virkelighed, samfundsliv, dialektik, der ændrer en tekstproduktions egen retning; eller samfundslivet som dialektisk virkelighed. Kun den konkrete analyse rettet mod en historisk given problematik og hermed givne institutioner er konkret gyldig som kritisk teori eller semiologisk handling.

Vi har i sinde at bringe en række introduktioner til arbejder og problematikker, som er væsentlige for debatten.¹

To af de kommende numre vil være centreret omkring nordisk, især dansk skønlitteratur, og bringe analyser af Værker som indtager eminente positioner i Kulturlivet, og udgør væsentlige argumenter i den gængse dannelse og uddannelses forråd af "læsefrugter". Disse hefter vil således bl.a. henvende sig til gymnasieskolen.

Vi takker vore læsere for deres trofasthed og bestræber os på at bruge den til at udarbejde et kritisk instrument. Hertil behøver vi især artikler, debatindlæg, kritik, som vi lover at modtage med kærlighed.

red.

¹Foreløbig er planlagt introduktioner til følgende teoretikere: Michel Foucault, Jacques Derrida, Louis Althusser, Mikhail Bakhtin, Paul Ricoeur, Lucien Sebag, Umberto Eco, Sebastian Šaumjan, Nelson Goodman (bringes i dette nummer).

Peter Madsen

DET INTEGREREDE NORMBRUD

Narratologisk analyse.

0. Indledning

1. Den teoretiske baggrund: narratologien.

1.1 Aristoteles. 1.2 Propp. 1.3 Dundes. 1.4 Bremond. 1.5 Todorov. 1.6 Greimas.

2. Grundmodellen.

3. Resumé af "Den dodes søn".

4. Analyse I

4.1 Mangelsituationen. 4.2 Momentane ikke-reelle transformationer. 4.3 De reelle transformationer. 4.4 Transformationernes "agenter" og "forårsagere": individuation – integration. 4.5 Russalkaen som formidler.

5. Mangler ved analyse I.

6. Forhistorien

6.1 Resumé af forhistorien. 6.2 Lévi-Strauss' analyseprincip.

7. Analyse II

7.1 Parallelliteter. 7.2 Moderens historie som alienation. 7.3 Familien som samlende størrelse. De to "rum" og deres bestemmelse. Greimas' 4-terms-model. 7.4 Det skjulte og det åbne. 7.5 Fortolkning 'à-la-grecque': familjens historie som mediation.

0. Hensigten med denne artikel er at skitsere nogle træk i den "narratologiske" forskning, analysen af begivenhedsforløbs struktur, derpå – på denne baggrund og til illustration – at analysere et russisk folkeeventyr, "Den dodes søn" (1), som viser en lang række af de fænomener, forskningen har beskæftiget sig med.

1. Overvejelserne over fortællingers begivenhedsmæssige opbygning tager indenfor den strukturalistiske tradition som oftest deres udgangspunkt i den russiske, formalistisk inspirerede forsker V. Propps arbejder over russiske folkeeventyr (1968). Hans bog om disses "morfologi" blev i halvtredserne oversat til engelsk og efter Lévi-Strauss' omfangsrige omtale og kritik af den (1960) blev den lagt til grund for flere studier i Frankrig, således Cl. Bremonds, Denise Paulmes (1963) og A. J. Greimas', ligesom den også har